

Poglavlje jedan

То место је progoreno cigaretom.

Gotovo da se ne bih više šokirala da mi je koža bila oprljena cigaretom, i to bez najave, poput žigosanja. Međutim, nije se radilo o opekotini na mojoj koži već o progorelom delu mog tepiha boje trave, u trećem prolazu *Saučešća/Brzo se oporavite*, gde sam sva užasnuta nepomično klečala.

„Blagi bože”, rekla sam. „Blagi bože. Blagi bože.”

„Devojko, uozbilji se”, viknula je Fredrik dok se gegala ka ulaznim vratima moje prodavnice koja se zvala *Volina dobrodošlica! Čestitke*. „Čak na parkingu se čuje to tvoje *blagi bože*. Je l’ neko umro? Da nije gospodin Bant? Molim te, reci mi da je gospodin Bant umro i da mogu da uzmem slobodan dan i odem na plažu.”

„Nije umro. Svakog časa treba da stigne ovamo. Završavala sam usisavanje i pogledaj, *pogledaj*”, mahnula sam ka tepihu. „Prilikom poslednjeg pregleda, gospodin Bant se raspitivao za enterijer. Rekla sam

mu da je u stilu francuske provincije. Ne mogu sad ovo da provučem kao deo tog stila.”

„Ne.” Nadnela se Fredrik nada mnom. „Progoretine od cigareta spadaju isključivo u enterijer kamp prikolica. U belo đubre, bez uvrede.” Sagla se i mahnula ka meni u stilu junakinja iz filma *Šalimar*. „Baš dobra progoretina. Majka svih progoretina. I to od tompusa.”

Podigla sam pogled ka svojoj prijateljici i radnici, osmotrila njenu odeću i ponovo rekla: „Blagi bože.”

Minduše veličine šoljice za kafu landarale su joj sa malenih ušiju. Čarape sa zebrastom šarom rastezale su se od ivice njene veoma kratke i veoma uske suknje sve do elegantnih cipela sa tankom štiklom.

„Aha, znam, malo preterujem.” Fredrik se uspravila i krenula ka kasi. „Je l' čarape ne valjaju? Misliš da bi bilo bolje da ih nisam obuka?”

To je bilo teško pitanje. I sama sam nosila hulahopke, ali sam obukla i dugu pamučnu suknju i obula crvene duboke patike. Kao i crveni džemper sa slikom dalmatinca. Pre sat vremena mi se činilo da je to dobar izbor odeće, ali sada nisam baš sigurna u to. Visoka sam 190 cm. U poređenju sa Fredrik, izgledam poput sprave na dečjem igralištu.

„Možda”, rekla sam i okrenula se da noktom izgulim progoretinu od cigarete. „Ti si crnkinja, pa mi nošenje visokih štikli na bosu nogu oduvek deluje...”

„Manje kurvinski?”

„Ne”, rekla sam, „samo više...”

U tom trenutku gospodin Bant je ušao u radnju u *Volina dobrodošlica! Čestitke* i zvono za dobrodošlicu je zazvonilo. Poskočila sam i prekrila progoretinu svojom crvenom dubokom patikom. „Dobro jutro, gospodine Bant”, rekla sam. „Dobro došli.”

Ružičasti karanfil ukrašavao je rever njegovog bež odela marke *big end tol*. Gospodin Bant je bio nekako sav blistav, ćela mu je bila sjajna poput izglanganih cipela, a preostale vlasi kose bile su uredno počešljane, malo navlažene na vrhu glave, nalik dugačkoj obrvi. Ugledao me je i nasmešio se i na trenutak sam pomislila da će sve biti u redu, no onda je ugledao Fredrik. Pa, teško da je mogao da je ne primeti. Sedela je na pultu, jedna čarapa zgužvana u klupko visila joj je sa jednog stopala dok se mučila da skine cipelu sa drugog.

Gospodin Bant je zurio jedan trenutak, a zatim – eto zbog čega mu se toliko divim – okrenuo se i počeo da pregleda rafove u radnji, počevši od rafa sa tablom *Dečiji rođendani*. Ako postoji neki poseban način, specifičan samo za kompaniju *Dobro došli!*, da se izborimo sa svakom situacijom, ovaj čovek, ili po instinktu ili uz vežbu, znao je kako se to radi. Gospodin Bant je bio terenski igrač korporacije *Dobro došli! Čestitke*, i posvetio je čitav život pregledanju svih tih radnji u potrazi za napredovanjem u status *Vilkomen!*¹ Status *Vilkomen* dozvoljavao je upravicima radnji *Dobro došli!* da kupuju svoje radnje. Eto, o tome ja maštam. Od toga su satkani moji snovi. Ovaj čovek u svojim rukama drži delić mog života.

Gospodin Bant je nestao iza rafa *Saučešća/Brz oporavak* i proveravao zalihe u donjoj fioci. Dala sam znak Fredrik da požuri sa presvlačenjem.

„Voli”, začuo se glas koji kao da nije bio njegov, „je li ovo Frenk Sinatra?”

Na trenutak sam pomislila da misli na ono što se nalazilo u fioci. Onda sam shvatila da misli na muziku koja je ispunjavala radnju.

„Jeste”, rekla sam. „*To je život*. I pesma i album.”

Gospodin Bant je ustao, ćela mu se lagano pojavljivala iza rafa sa čestitkama. „Zar ne bi bilo bezbednije da slušamo nešto opuštenije?”

---

¹ Na nemačkom – dobro došli. (prim. prev.)

Ovde u Los Anđelesu, KXEZ².” Kancelarija gospodina Banta je u Sinsinatiju, a ipak zna sve stanice lakih nota u svojoj državi Severne Amerike. To se zove dar.

„Frenk Sinatra nije – bezbedan?“, upitala sam.

„Niko nije bezbedan, gospođice Šeli.“ Naježila sam se jer me je iznenada oslovio po prezimenu. „Nijedan album, nijedan CD nije bezbedan kada je u pitanju direktor koji hoće da promeni naziv svoje radnje iz *Dobro došli!* u *Vilkomen!*“

Vilkomen! Ta reč je na mene delovala kao zvonce na Pavlovog psa. Zurila sam u njega, pribrana tek toliko da adekvatno reagujem.

„Radiju KXEZ može se verovati“, objašnjavao je. „Istražili su tržište. Čak nas i njihove reklame u to uveravaju. Omiljeni albumi, sa druge strane, predstavljaju izraze različitih ličnih ukusa koji nose rizike od...“

„Gospodine Bant, ja sam kriva“, Viknula je Fredrik. „Ja stalno menjam muziku. Mojim ljudima je veoma teško da slušaju lake note.“

Gospodin Bant se pretvarao da ju je tek sad uočio. Ona je već stajala iza pulta, odakle je, od struka nagore, izgledala gotovo normalno. „Pa, da“, rekao je, „ta muzika i nije za vas, gospođice Manson, već samo za mušterije. Setimo se samo one glavne fraze iz Obećanja koje je naša kompanija dala javnosti: *Ovde smo da bismo vas utešili, a ne da bismo vas vređali.*“

„Da li je direkcija svesna da neke ljude vređaju banalnosti?“, upitala je Fredrik.

Nije joj odgovorio. Pomislila sam da ne zna šta *banalnost* tačno znači, a da ne želi da pita. I mene malo zbunjuje ta reč. Dala sam znak Fredrik, i ona je pritisla dugme STOP na muzičkom stubu, prekinuvši Frenka u pola pesme. Na trenutak je zavladala tišina, čuo se samo zvuk udaljenog automobilskog alarma na Sanset bulevaru.

---

² KXEZ je lokalna radio-stanica. (prim. prev.)

Tako smo mogli, veoma jasno, da čujemo kada se uključila telefonska sekretarica – pošto je zvono bilo isključeno – i neki glas je promumlao : „Voli? Ja sam. Ubistvo, Voli. *Ubistvo*. Hladnokrvno. On sada priča, i ne zna da sam ovde, i da ću morati – ne. Ne. NE...”

Za nekoliko sekundi preletela sam preko poda prodavnice, posegnuvši preko pulta za telefonom koji mi je Fredrik pružala kao da smo već uvežbale ovu tačku.

„Halo?“, rekla sam. ”Pi Bi?”

Moj brat je prekinuo vezu.

I ja sam spustila slušalicu i na sekund se naslonila na pult, govorila sebi da će sve biti u redu i da smo kroz ovakve situacije prošli desetinu puta, Pi Bi i ja, šta god da je u pitanju, i da će na kraju sve biti okej. Zatim sam se okrenula i nasmešila gospodinu Bantu. „Eh”, rekla sam. To je bilo najbolje što sam mogla da smislim.

Gospodin Bant je zurio u mene toliko uzdignutih obrva da je izgledao kao da je uradio fejs lifting u poslednjih pola minuta. „Ubistvo?”, rekao je. „Ubistvo?”

„Ništa zabrinjavajuće”, rekla sam. „Porodična... stvar.”

„Šta je to?”

„Na šta god – da se to odnosilo. Ma, znate. Obična – porodična stvar.”

Gospodin Bant je delovao sumnjičavo. „Telefonirao vam je rođak?”

„Da.”

„Zar ne bi trebalo... da se pozabavite time?”

„O, ne”, rekla sam. „Javiće se on ponovo.”

„Zar ne bi bilo bolje da vi pozovete njega?”

„Ne, on je – teško dostupan.” Da li mogu da mu kažem da je razlog tome to što je moj brat u duševnoj bolnici? Ne.

Obrve gospodina Banta su se konačno spustile. „Predlažem da se vi, gospođice Šeli, odmah pobrinite za to, zato što ne želimo da ova

osoba zove u radno vreme i da uznemirava mušterije ovako kako je sada nas uznemirio.”

„Da, naravno.” Podigla sam slušalicu i po sećanju okrenula međugradski broj sa pozivnim brojem 805. „To se retko dešava.”

„Nadam se da se neće više dešavati. Politika firme *Dobro došli!* ne preferira da se posao meša sa porodičnim stvarima. Je li vam to blizak rođak?”

Srce mi se stezalo, ali sam slegla ramenima nadajući se da time iskazujem da je drugo ili treće koleno. Neki ljudi se osećaju neugodno kada im spomenete da u najužoj familiji imate paranoičnog šizofrenika.

Ne moj poziv se javila telefonska sekretarica, čiji tekst sam, takođe, znala napamet, i samo sam je delimično slušala. Posmatrala sam gospodina Banta, koji se uputio ka odvojenim rafovima – onima koji se okreću oko svoje ose – a na kojima su čestitke koje ne mogu da se svrstaju ni u jednu kategoriju. Čestitke koje ne pripadaju nijednoj kolekciji činile su 25 procenata od ukupnog izbora u našoj radnji, a kako sam i ja lično od te slobodnjačke sorte, sa njima sam mnogo reskirala.

Gospodin Bant je uzeo jednu čestitku i tako je detaljno proučavao da je delovalo kao da traži tragove droge. Bila je to jedna od mojih *Bože dragi gospođice Voli*³. Sledećeg trenutka ju je uručio Fredrik. Ona mu je pokazala na tekst sa unutrašnje strane. Izgleda da se nisu složili. Ona je odmahнула glavom. A on je klimnuo. Ponovili su to još jednom. Klimnuli su i odmahнули glavama, i krenuli ka meni.

Poruka na bolničkoj sekretarici monotono mi je odzvanjala u uhu dok su me njih dvoje obilazili i išli ka kasi i unutrašnjem delu pulta. Fredrik je otvorila fioku sa dokumentima, najverovatnije da bi

---

³ *Good Gollie Miss Mollie* je fraza poput *Oh, my Gosh* (O, moj bože), a ovde je ime *Mollie* zamenjeno sa *Wollie* (*Voli*), tj. imenom glavne junakinje. (prim. prev.)

gospodinu Bantu pokazala statistiku prodaje te čestitke. Upravo tada mu se pogled prikovao za spisak.

Taj spisak sam zalepila za starinski zlatni pult pre nekoliko nedelja da me podseća na pojedinosti mog projekta sastanaka. Fredrik i ja smo se toliko navikle na njega, da smo sasvim zaboravile na taj spisak.

Ali, sada smo ga se setile.

Lagano sam spustila slušalicu, tanka linija znoja polako mi je klijzila između grudi. Molim te, bože, neka oslepi, molila sam se. Ne zauvek, naravno. Samo na petnaest-dvadeset sekundi.

Tada sam se dala u akciju, pritisla sam šakom pult na mestu gde je bio spisak. Gospodin Bant je virio pokušavajući da pročita nešto između mojih prstiju a zatim rekao, „Gospođice Šeli, šta je to, zaboga, tu zapisano, pa oko javnosti ne sme da vidi?”

„Gospodine Bant”, rekla sam, „obećavam da to javnost nikada neće videti. Dođite sa ove strane pulta i videćete da je odavde nemoguće pročitati šta piše.”

On je ostao na svom mestu. „Šta je *to*, gospođice Šeli?”

Fredrik je glasno rekla. „Okej, priznajem. To su kvalifikacije za srodne duše. Ja tražim svoju srodnu dušu.”

„Fredrik...”, rekla sam.

Gospodin Bant se namrštitio. „Mislio sam da ste vi udati.”

„Razvodim se”, rekla je, brzo odbacivši svog jadnog muža. „Radeći u firmi *Dobro došli! Čestitke* uvidela sam da imam veoma visoke profesionalne standarde i veoma niske lične standarde. Zato sam napravila spisak. Naći ću svog budućeg muža po školskom primeru.” Pomerila mi je ruke u stranu, nabacila neki dokument preko spiska i povukla ga nekoliko centimetara niže. „Vidite, broj jedan ima dobro ime.”

Gospodin Bant je rekao: „Dobru reputaciju, mislite.”

„Okej, da.” Nasmejala se Fredrik.

Gospodin Bant je rukom posegao ka njoj i pomerio dokument nekoliko centimetara niže. „Broj dva – neosuđivani kriminalac. To vam, naravno, ne pravi česte probleme, gospođice Manson?”

Pomerila spisak još niže. Fredrik je uzela tabak priznanica i počela da udara žigove na kojima je pisalo *Prijatan dan*, kojima ukrašavamo naše priznanice. To je delovalo prilično čudno.

Gospodin Bant je pružio ruku i pomerio papir. „Tri: Da nema PPB⁴. Šta je PP...”

Fredrik mu je udarila pečat na ruci. Jako. Mislim, sigurno ga je zabilelo. Glasno sam uzdahnula.

Gospodin Bant je poskočio unazad i ja sam zdušno krenula ka njemu, mada sam telom zaklanjala spisak. Ponudila sam mu terpentin da ukloni mastilo, ali on je samo odmahnuo rukom. Dok je mahao, na desnoj ruci mu se videla reč *Prijatan*.

„Evo, unišćićemo ga.” Okrenula sam se ka spisku i skinula ga sa pulta. „Eto. Nema ga više.”

Ostatak pregledanja je prošao bolje, ali teško da je mogao da prođe gore. Uspevala sam da ga držim podalje od progoretine, koja je, shvatala sam, nastala za vreme čitanja ujka Teove poezije sredom uveče, i nekako je nisam primetila čak trideset šest sati. Gospodin Bant nije našao zamerku mojim ukrasima za Pesah⁵ i Uskrs, premda je podigao jednu obrvu na moj skromni izbor sezonskih knjiga: *Bebina prva uskršnja priča*, *Dečija Hagada*⁶ i *Šri Ramanavami, hinduistički praznik*. Zatim je otišao toliko daleko da je moje pomoćne rekvizite nazvao besprekornim: papir za uvijanje, vosak za pečatiranje, snežne globuse, kristalne kugle, astrološke kalendare, satove za zbirke, držače knjiga, kartice sa imenom radnje, markere stranica, jo-jo igračke od prvoklasnog srebra i nameštaj za kućice za lutke. Druga kolekcija od

---

⁴ *Polno prenosive bolesti.* (prim. prev.)

⁵ *Pesah je jevrejski praznik podsećanja na oslobođenje Jevreja iz egipatskog ropstva.* (prim. prev.)

⁶ *Hagada je deo Talmuda koji se ne bavi zakonima, ali je deo jevrejske tradicije.* (prim. prev.)

četrdeset jedne čestitke *Bože dragi, Gospođice Voli* na svom pokretnom rafu prošla je pregled, a onda mi je gospodin Bant proverio knjige i upitao me da li imam dodatne izvore prihoda, ako dođe do srećnog događaja kao što je dobijanje unapređenja u status *Vilkomen!*

„Zato što vam moram reći da je većina naših kandidata kreditno mnogo stabilnija.”

„Gospodine Bant, ne brinite. Odobrene su mi četiri male poslovne pozajmice a imam i ušteđevinu, namenjenu za gotovinsko učešće. Stabilna sam. I kreditno sposobna.”

„Da, dobro. Nemojte računati na tu ušteđevinu pre nego što zaradite pravi novac. Treba da prođete još dve inspekcije pre Dana odluke.” Klimnuo je glavom ka kalendaru na zidu, na kome je bio obeležen prvi ponedeljak posle Uskrsa. „Ove sledeće inspekcije će izvršiti inspektori u civilu.”

„Inspektori u civilu?”

„Posmatrače rad prodavnice sa stanovišta mušterije. Ako uspete da steknete status *Vilkomen!*, obustavićemo inspekciju. Zato odmah moramo odrediti nivo vaše spremnosti.” Gospodin Bant se nagnuo ka meni, i osetila sam da miriše na bombone za osvežavanje daha. „Nema više morbidnih porodičnih poziva, Voli. Ne želite nikoga da podsećate na grešku vašeg prethodnika.”

Moj prethodnik Oldvin Alen obesio se samo dve nedelje nakon što je prodavnica *Oldvinova dobrodošlica!* Čestitke bila unapređena u *Oldvinov vilkomen!* Čestitke. I to u samoj prodavnici. Niko ne zna zašto je to uradio niti sam ja bila u stanju da odredim tačno mesto tog događaja. Sviđa mi se ideja da se to dogodilo u ostavi, jedinom delu prodavnice za koji nisam emotivno vezana.

Ispratila sam gospodina Banta do njegovog *linkolna kontinental*⁷, sve vreme pričajući kako bih mu odvukla pažnju od okoline. Moja

---

⁷ Marka automobila. (prim. prev.)

prodavnica se nalazi na Sanset bulevaru, istočno od Hajlenda, tačno na sredini malog tržnog centra koji čini dvadeset jedna bravarska radnja, mini market *Bodega Bob*, Lu Fongova kineska brza hrana, salon *Uredni nokti plus* i *Hrabra kukavica*, prodavnica kopija poznatih dizajnera pukovnika Sandersa. Dobra stvar u vezi sa ovom lokacijom je ta što nema više nijedne prodavnice čestitki u narednih 4,3 km. A loša stvar je što ovaj majušni deo Holivuda nema odgovarajuće cene.

Jedan moj bivši dečko ga je nazvao Sirotinjskim krajem. Fredrik je to drugačije opisivala: „Kao da vam se prodavnica uputila u predgrađe, ali je izašla na pogrešnoj stanici.”

Ovo baš nije najlepší deo sveta, ali da jeste, onda ne bih mogla da dobijem licencu. A moja filozofija glasi: I kurvama su potrebne čestitke.

Ovoga jutra nema kurvi, samo neki čovek spava u jednoj olupini crvenog *fijera*⁸ ispred Lu Fongovog grila, kojeg gospodin Bant, hvala bogu, izgleda nije primetio. Politika kuće kaže da pod moju pravnu nadležnost spada ova prodavnica i javna površina ispred nje, no ljude ne možete samo tako usisati ili obrisati.

Kada sam se, nakon nekoliko trenutaka, vratila u radnju, zagrlila sam Fredrik, trudeći se da izbegnem njene minduše i udahnem njen *šalimar*.

Potapšala me je po leđima. „Znam, znam, prava sam svetica. Sveta Seratorka. Ali, šta je trebalo da uradim, da mirno gledam kako mu priznaješ čiji je to spisak u stvari, spisak gospođice Prinudne Iskrenosti? Okej, idem malo da se sredim.” Izvukla je hulahopke iz džepa i uputila se u prostoriju iza radnje, no onda je zastala držeći se za kvaku. Bio je to moj primerak za izložbu, ta kvaka od keramike u obliku limuna zakačenog na vrata koja su oslikana kao drvo i po-

---

⁸ Tip automobila marke *pontijak*. (prim. prev.)

stavljena na muralu veličine zida koji prikazuje voćnjak limunovog drveća. „Voli, je l' sve u redu sa Pi Bijem?”

„Jeste. Mislim...”, malo nesigurno podigla sam slušalicu i pritisnula taster za ponovno pozivanje. „Ukinuli su mu *ziprasidon*⁹ zbog noge i zato priča o ubistvu. Ponovo halucinira.” Telefonska sekretarica bolnice, koja se uključuje po završetku radnog vremena centrale, ponovo mi se uključila. Prekinula sam vezu i pogledala na sat. „Suviše je rano. Stvar je u tome da ne želim da ostavljam poruke. Kada ga vrate na terapiju, zbog ovakvih epizoda se posle stidi.”

„Dobro, Voli, kako ti kažeš”, Fredrik je nestala u sobu iza, samo je njen glas ostao da lebdi. „No, da ti citiram reči jedne poznate ličnosti: 'To što vam je brat paranoik ne znači da neko ipak nije ubijen.’”

UPRKOS PONOVNIM POKUŠAJIMA, do predvečerja još nisam uspela da razgovaram sa bratom. Psihijatrijski tehničar na Pi Bijeovom odeljenju rekao mi je da on deluje dobro, ali da neće da se javlja na telefon.

Spremala sam se za sastanak. Bila sam u svom stanu, garsonjeri sa minijaturnom kuhinjom, u koji je jedva stao moj stari pijanino. Ovaj stan mi se svideo zbog cene i blizine poslu – šezdeset devet koraka ako koristite zadnje ulaze. Sa radija se razlegala završna tema tok-šoua¹⁰ *Zavisni od ljubavi*.

„Hemija šemija”, reče dr Kuki Lavin, voditeljka. Njen glas mek kao cvetovi magnolije poprimio je malo histeričan ton dok je ubrzano govorila preko završne teme svoje emisije. „Ako želite da spavate s nekim, upotrebite hemiju. Ako želite dugu vezu i prsten na ruci, upotrebite karakter. Cela fora da zadržite muškarca je u tome da najpre nađete pravog muškarca. Ali kako? Dušo, pa mogla bih da napišem

---

⁹ Pripada lekovima atipičnih antipsihotika koji se koriste kod psihijatrijskih stanja, naročito šizofrenije i manične depresije. (prim. prev.)

¹⁰ Emisija na radiju ili televiziji u kojoj poznate ličnosti razgovaraju. (prim. prev.)

knjigu o tome. U stvari, *već* je pišem. Knjiga *Kako da izbegnete da vas svaki put šutnu* pojaviće se na sledeći Dan zaljubljenih i...”

Zazvonio mi je telefon. Isključila sam radio i osetila uzbuđenje koje se u meni javlja uvek kada na radiju čujem preporuke za tu knjigu na čijem istraživanju učestvujem. U stvari, ja i još četrnaest devojaka iz cele Amerike. Mi smo deo Projekta izlazaka sa muškarcima.

„Halo”, rekla sam. No sa druge strane žice čula se samo tišina. „Pi Bi?”

Kao odgovor sam čula neki grleni glas. To je moglo da bude režanje neke životinje. A moglo je da predstavlja neku smirenu osobu.

Odjednom sam osetila neku neobjašnjivu hladnoću. Kao da je neki plamen bio ugašen.

„Pi Bi?”

Klik. Tišina. Zvuk slobodne linije.